

Första satsen bygger på två teman, ungefär som i traditionell sonatform, men andra tecken tyder på att tonsättaren sökt frigöra sig från denna klassiska förebild. Så följer ett litet mellanspel "nyckfullt och lätt" med ett tema i ostinatorytm som ställs mot ett tema som är "uttrycksfullt, utan stränghet" och som har en spansk kryddning. Finalen har originell karaktär med en anspelning på andra satens första tema, och med ett litet intermezzo i mitten.

Våren 1803 kom den engelske violinvirtuosen George Bridgetower till Wien. Där sökte han upp **Beethoven** för att be honom skriva en sonat till den konsert han skulle ge den 24 maj. Beethoven accepterade, men sköt arbetet så länge framför sig att endast sista satsen, som dessutom egentligen skrivits för en annan sonat, låg renskrivna så sent som dagen före konserten. Bridgetower var enträgen och efter en ordentlig kraftansträngning från Beethovens sida kunde faktiskt uruppförandet äga rum som planerat. Violinisten spelade efter mästarens svårtydda handskrift, och Beethoven själv satt vid pianot och improviserade långa stycken, eftersom pianostämman bara var antydd här och där. Det dåligt repeterade verket blev emellertid väl mottaget och andra satsen fick spelas en gång till. När musiken väl blivit nedskriven och väl inövad så befäste den också snabbt sin självklara plats på standardrepertoaren.

Det råder ingen tvekan om att Beethoven ämnade dedicera sonaten till Bridgewater, och på en skiss till verket har han med illa dold humor skrivit "Sonata mulattica composta per il mulatto Brischdauer, gran pazzo e compositore mulattico". (Mulattisk sonat komponerad för mulatten Bridgetower, en stor galning och mulattkompositör). Bridgetower var nämligen son till en afrikansk far och en europeisk mor. Men en schism rörande en flicka tornade upp sig mellan de båda musikerna, och det blev istället den franske violinisten Rodolphe Kreutzer som fick dedikationen och som fick ge sitt namn till sonaten, trots att han förmodligen aldrig spelade den.

Stig Jacobsson

I eftermiddag får vi njuta av en storartad avslutning på vårsåsongen.

Vi tackar alla konsertbesökare för denna säsong. Konserterna har till vår glädje varit mycket välbesökta. Och nu planeras som bäst nästa säsong.

Håll utkik på vår hemsida framåt sommaren:

www.linkopingkammarmusik.se

Jubileumskonsert *LKF 30 år*

Mats Zetterqvist violin
Mats Widlund piano

Wallenbergsalen
Östergötlands museum
14 april 2013 kl. 15.30

Konserten ges med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping,
Statens kulturråd, Sensus studieförbund och Scandic i Linköping.

Program

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Violinsonat nr 5 F-dur op. 24 ”Vårsonaten”

Allegro

Adagio molto espressivo

Scherzo: Allegro molto

Rondo: Allegro ma non troppo

Anton Webern (1883–1945)

Fyra stycken op. 7

Sehr Langsam

Rasch

Sehr Langsam

Bewegt

Claude Debussy (1862–1918)

Violinsonat g-moll

Allegro vivo

Intermède: Fantasque et léger

Finale: Très animé

Ludwig van Beethoven

Violinsonat nr 9 A-dur op. 47 ”Kreutzeronaten”

Adagio sostenuto – Presto

Andante con variazioni

Presto

Beethoven skrev tio violinsonater och av dessa är **Vårsonaten** och **Kreutzeronaten** de mest spelade. Han arbetade med den femte sonaten åren 1800–01 och lyckades fånga så mycket glädje och ljus i sin musik att den verkligen gör skäl för namnet **Vårsonaten**. I första satsen presenterar violinen ett sjungande huvudtema som under musikens lopp kastas mellan de båda instrumenten på äkta kamarmusikaliskt sätt, lekfullt och livsbejakande. Adagiot är en kort episod av innerlig lycka. Satsen går i ljus B-dur och förvandlas endast för ett ögonblick i satsens mitt till moll. Det lilla scherzot bildar en övermodig motsats till det själfulla adagiot och innebär en liten utvidgning av de annars vanligen tresatsiga sonaterna. Finalen har rondoform och är lika melodisk och medryckande som första satsen.

Anton Webern har gått till historien som den store aforistikern, en tonsättare som asketiskt strök alla onödiga toner. Han var som bekant elev till tolvtonspionjären Arnold Schönberg, men skrev i sina tidiga verk (liksom sin lärare) musik som är starkt förankrad i den senromantiska traditionen. **Fyra stycken op. 7** för violin och piano är ett mycket tidigt verk, skrivet 1910, och här finns ännu inga spår av den tolvtonsmusik som senare skulle bli hans kännetecken, och som skulle göra hans tonkonst suspekt i vida kretsar. Inte minst nazisterna stämplade honom som icke-konstnär och avsatte honom från alla musikaliska uppdrag. Dessutom förbjöd de alla framföranden av hans musik.

Även om detta tidiga verk inte liknar hans sena stycken, så kan man ändå inte ta miste på tonsättarens identitet. Ingen har som Webern kunnat skapa så laddade pauser, ingen har kunnat skapa sådana universum i miniatyr.

Mot slutet av sitt liv påbörjade **Debussy** en serie sonater för skilda instrumentkombinationer. De flesta förblev bara skisser, men en **violinsonat** blev färdig i början av 1917. När tonsättaren själv spelade pianostämman vid urframförandet den femte maj samma år, skulle det bli sista gången han framträdde offentligt.

Debussy hör till de viktiga brevskrivarna i musikhistorien, och breven har gett oss kunskap om hans musik. Omständigheterna kring tillkomsten av violinsonaten har han skrivit om i ett brev till en vän där han berättat hur förbryllad han kände sig över att musiken blev så glad och livfull medan han själv var djupt deprimerad. Sina fyra sista år led han av en svår sjukdom som invalidiserade honom och satte ner hans skaparförmåga. Till detta kom en svår depression i världskrigets spår.